
کتابخانه مجازی
افغانستان
گویش هزارگی

بسم الله الرحمن الرحیم

دیگر زبان های هزارگی

نویسنده:

دکتر حفیظ الله شریعتی

ناشر چاپی:

دکتر حفیظ الله شریعتی

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

دیگر زبان های هزارگی

مشخصات کتاب

سرشناسه:کتابخانه مجازی افغانستان ،۱۳۹۲

عنوان و نام پدیدآور:دیگر زبان های هزارگی/ دکتر حفیظ الله شریعتی.

مشخصات نشر دیجیتالی:اصفهان:مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری:نرم افزار تلفن همراه و رایانه

موضوع: فرهنگ – زبان

زبان زرگری هزارگی

زبان زرگری هزارگی زبان زرگری (گ، آ، ز، ا)،[زَ ن ِ زَ گ َ] (ترکیب وصفی، ا مرکب) است که در ماهیت زبانی خویش، زبان نیست بلکه زبان گونه است که جمعی از همصنفان، همسالان و گروهی از مردم یا یک گروه اجتماعی هزاره، در گذشته تحت شرایط خاص زمانی مانند: هجوم بیگانگان و یا حملهٔ حاکمان جور به هزارستان به کار می بردند. اینان قرار گذاشته بودند، طوری با هم حرف بزنند که دیگران نفهمند.

زبان گفتاری هزارگی که عده ای از کسبه کاران و اصناف بازاری یا عده ای خاصی از مردم هزاره آن را ساخته اند. هدف آنان صحبت کردن به شیوه بوده است که دیگران متوجه مقاصد آنان نشوند. امروز این شیوه گفتار یا زبان پنهان هزارگی هنوز گویندگانی دارد و نوجوانان هزاره آن را به درستی گذشته به کار می برند. هزاره ها در این زبان نوعی کدگذاری به آواهای واژگان می دهند که با آواهای اصلی متفاوت می نمایند.

زبان زرگری هزارگی متکی به سیلاب های زبانی است. با تغیرات در سیلاب های واژگانی است که زبان زرگری به وجود می آید. هر سیلاب گویش هزارگی شامل یک صامت (حرف بی صدا) و یک مصوت (حرف صدادار) است. در زبان زرگری هر سیلاب دوبار ادا می شود. با این تفاوت که در سیلاب دوم، حرف (گ، آ، ز، ق، ا) جایگزین همخوان اوّل می شود. برای هر سیلاب و هر حرف اگر (گ، آ، ز، ق، ا) اضافه گردد، این زبان شکل می گیرد. آن هم با رعایت چند قانون ساده. بطورنمونه برای گفتن کلمه ای مثل (او) نخست باید بدانیم که این واژه یک بخش (سیلاب) دارد یا دو بخش و یا چند بخش. هنگامی که سیلاب ها معین گردید یکی از حرف های(گ، ق، آ، ز، ا) اضافه می گردد:

او– اونگو(اونگو بنگه چنگه، بینگی ینگه کین گی دنگه بگ گا زنگار بوگرینگی(او بچه بیا که به بازار برویم)

او– (ای قی بقه قه چقه قه بی قی یقه قه که قی ده قه به قا قا ز قه قار بو قو قو رقی قیم) (او بچه بیا که به بازار برویم)

او– (ازی زی بزه بزه چزه زه به زی زی یه زه زه که زی زی ده زه زه به زا زار بو زو زو ر زی زیم) (او بچه بیا که به بازار برویم)

در این زبان حرف و واژگان با همان آوایی که گفته می شود باید زرگری شود. به طور نمونه وقتی می گوییم بازار با همان آوای اصلی باید گفته شود(بنگا زنگار) یا(بزه یه زار) یا(به قه قا ز قه قار) در غیر این صورت صدا و آوای اشتباه تولد می شود و پیوستگی آوایی و معنایی از دست می رود. در این زبان گفتاری گاهی با کسره و ضمه های زاید که به اشتباه وارد دایره آوایی گفتار می شود، می تواند جمله را بی معنا سازد که نباید استفاده شوند. از نظر تاریخی، زبان زرگری هزارگی، در گذشته تاریخی هزاره ها می توانسته کارایی خوبی داشته باشد، زیرا هزاره ها همواره تحت تعقیب بوده و دیگران با سوظن به آنان می نگرسته اند. اینان برای اینکه از دید کلام دیگران دور باشند و دیگران متوجه حرف و تصمیم های آنان نشوند به این شیوه سخن می گفتند. هزاره ها در

دوران هجوم بیگانگان به این دیار و یا جنگ با حاکمان جور ملی و محلی از این زبان بـدرستی اسـتفاده می کرده انـد. هنگامی که قاصـدی برای رسانـدن پیامی به نزد بزرگی می رسیدند با این زبان حرف می زدنـد تا جاسوس دشـمن متوجه حرف آنان نشود. از بزرگان به یاد است که در روزگاران تلخ گذشـته سـربازان و سـرداران هزارگی در ایام نبرد با دشـمن این زبان را به کار می بردند. نامه را با این زبان می نوشـتند و جابجایی اخبار و اطلاعات با این زبان صورت می گرفتنـد. در دوران اخیر در مبارزات ملی و محلی و به ویژه در دوران مبـارزات و مقـاومت آزادی خـواهی مردم هزاره، مردان نـبرد و فرمانـدهان آنـان از این زبـان بسـیار اسـتفاده می کردند. به نظر می رسد این زبان که یک زبان برساخته است، در گذشـته هزاره ها می توانسـته گفتگوهای سـری و سیاسی هزاره ها را پنهان نگه دارد تا کسـی از اسرار آنان آگاهی نیابد. لذا کلمات را طوری دستکاری می کردند که غیر از خود آنان گروه دیگری آن را نمی فهمیدنـد. هزاره ها این زبان را با نام های زبان مرغی، زبان سـیدی، زبان گنجشـکی می خوانده اند. ارزش غیر مردمی و سیاسی این زبان به کار افتادن مغز و سلول های خاکستری آن و در نتیجه تمرین ذهنی گویندگان این زبان است

زبان خلیفه گی

زبان خلیفه گی را سادات ششپر در هزارستان- روستای ششپر(شاهپر) در جاغوری به کار می برند. در این زبان اصل بر پنهان کاری و نهان نگهداشـتن اهـداف و مقاصـد گوینـدگان آن است. سادات شـشپر همواره به خاطرگذشـتهٔ تاریخی آنان که گویا در اصل از (کته واز) کته آواز پکتیا بوده و در اثر جنگ های داخلی خونین قبیله ای از خانه و کاشانه شان آواره شـده و به هزاره ها پناه آورده اند؛ تلاش بر اسـتفاده از این زبان داشته اند. بزرگان منطقه حکایت می کنند که پسر شهپرخان افغان که کلان این قبیله و طایفه بوده عاشق دختر آدم خان از قبیله ترکی می شود اما این وصلت به فرجام نمی رسد. در پایان دختر با پسـر از خانه فرار می کند و توسـط سربازان قبیله ترکی هر دو کشته می شوند. آدم خان با قبیله اش پس از این اتفاق درگیر جنگ با قبیله شهپرخان افغان می شود و در فرجام شـهپرخان شـکست تلخی می خورد و قبیله اش تارو مار می گردد. خود شـهپر خان با برخی از افراد خانواده و دوسـتانش فرار می کننـد و به جاغوری پناه می آورنـد. آنان با توجه به این که هزاره ها به سادات خود شدیـد احترام دارند، سادات می شوند و در جامعه قومی و مذهبی هزاره جذب می گردند.

این حکایت از گذشتهٔ تاریخی و قومی سادات ششپر چه درست باشد چه حکایت مردمی، استفاده از زبان خلیفه گی در بین آنان بر این بـاور تـاریخی افزوده است. سادات شـشپر در گذشـته همواره می کوشـیدند از این زبان برای رسانـدن پیام سـری و مقاصـد شان اسـتفاده کننـد. شـجاعت، بی پروایی، بـدقولی، گـدایی و دیگرگونه بودن و زیسـتن سـادات شـشپر همواره مردم هزاره و حتی دیگر سادات را نسبت به آنان بدبین کرده بودند و آنان را سید نمی دانیستند. حضـرت سید اسماعیل بلخی، سید شهدای آزادی خواهی مردم افغانسـتان و هزاره هـا نیز این سادات را سـید نمی دانیسـتند. این باورهای مردمی و شـفاهی و اسـتفاده از زبان خلیفه گی باعث شـده بـود کـه هم مردم هزاره و غیر هزاره دیگرگـونه به آنـان بنگرنـد و هم آنـان برای رسـیدن به اهـداف و مقاصـد شـان از رفتـار دیگرگونه و زبـان خلیفه گی اسـتفاده کننـد. از آنجایی که تاریـخ محلی هزاره ها بیشتر شـفاهی است و مکتوب نشـده است اینگونه حکایت ها و باور ها در بین هزاره، دیگر مردم و بافت قومی هزاره ها بسیارند.

زبان خلیفه گی که سادات ششپر به کار می برند، فارسی به گویش هزارگی است. این زبان اما کمی خشین و گاهی بلند و نتراشیده صحبت می شود. گویندگان این زبان در بخش ساختاری زبان مانند نحو، صـرف و دسـتگاه آوایی گویش هزارگی دست نمی برند امـا بخش واژگـانی گویش هزارگی را عوض می کننـد. واژگان عوض شـده برای مردم محل و دیگران بیگانه انـد و آن ها را نمی فهمنـد. لـذا آنان به راحتی با این واژگان ساختگی مقاصـد شان را می رساننـد و به اهداف پنهان شان می رسـند. به طور نمونه آنان برخی از واژگان گویش هزارگی را به زبان خلیفه گی چنین می گویند:

هزاره- گور

سید- شف

اوغو- پف

افغانستان- دزخینه (دزدخانه)

ایران- جاغ

پاکستان- سیاه توبره

عربستان- شل تنبو (پیراهن درازان)

بزن- حیدر

بکش- صفدر

فرار کن- پرکش

بخور- سرکش

بس کن- ترکش

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحیم
جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)
با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند
بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹
بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.
مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.
اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی

ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱-۰۶۰۹-۵۳به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از

پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
اصفهان
WWW
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹